

Deyir:

– Nədi?

Dedi ki, bağı kül oluf keçən yerdə yeddi küp qızıl var. Onu qazsın çıxarsın, onnan sora bağ bar verəjəh. Deyir:

– Ə, bunu sənnən, mənnən başqa heş kəs bilmir. Gəl çıxardax, ikimiz böləh, yarısı sənin, yarısı mənim.

Deyir:

– Yox ey, mən qaraçuxamı durğuzmuşam.

Nəysə, canavar çıxır qavağına. Deyir:

– Nətər oldu?

Deyir:

– Vallah, nə deyir düz deyir ey. Bax, padşah haqqında belə demişdi, düz çıxdı. Bağman haqqında belə demişdi, düz çıxdı. Sənin də haqqında dedi ki, o, bir başı xaraf adamın beynini yesin, onun qoturu gedəjəh.

Deyir:

– Yaxşı, bəs sən niyə padşah oluf orda qalmadın? Bağman saa dedi gəl qızılı bölək, niyə eləmədin?

Deyir:

– Neynirəm, qaraçuxamı mən durğuzmuşam.

Hoppanır bunu yıxır yerə. Deyir:

– Ə, donuz oğlu, padşah olmadın, qızılı çıxartmadın, sənnən başı xaraf adamı mən hardan tapajam, – deyif onu yeyir.

6. İSGƏNDƏR

Bir gün Makedoniyalı İsgəndər deyif ki, gedif zülmətdən də vergi alajam. O vaxtı da deyillər ki, qocaları elə bil, qoyuf səbətə, aparıf dağın başınnan atırmışdar ki, ölməmişdən qarğa-quzğun yesin. Bir oğlan atasını qoyur səbətə, aparıf dağın başınnan atmağa. Gəlif dağın başına çatır, səbəti yerə qoyur, atasını içinnən çıxardanda atası deyir ki, bala, səbəti də apar.

Deyir:

– Neynirəm səbəti?

Deyir:

– Səni də qoyuf səbətə bura gətirəjəhlər, onda lazım olajax.

Deyir:

– Bir halda ata, mən də bira gələjəmsə...

Atasını qoyur səbətə, təzədən qaytarır geriyə.

İsgəndər də zülmətə getməh üçün yaşdı adam axtarır ki, yolu örgənə, görə ora nə yolnan getməh olar. Car çəkir, hamma hamının atası gedif axı. Birdən atasını geri qaytaran çıxır deyir ki, mənə öldürməsən, mən saa ağsakqal qoca taparam.

Deyir:

– Öldürmərəm, get tap gəti.

Atası deyir ki, ora nə qədər adam gedəjəhsə, hamısının qulunu maydan olmalıdı altında, yəni balalı at.

Deyir:

– Nətəri?

Deyir ki, balalı atın balasını alıf bırda yığassınız tovliya, balasız gedəjəh. Zülmət bizim öz dilimizdə qarannıx deməhdi də. Kəsəsi, kişi deyən kimi gedillər. Orda göz gözü görmür. Orda deyir, su da var, qiymətdi şeylər də var. Sudan, deyir, vəzir içir, amma İsgəndər içə bilmir. Bı da, sən demə, ömür suyuymuş. İsgəndər də Qurana baxıf da, bına deyiflər ki, sən dəmir altda öləjəhsən, polad altına girməsən, sən ölmüyəssən. Orda zülmətdə, deyir, əl atıf nəysə götürürlər. İşıxlı dünyaya çıxanda görüllər ki, bı elə şeydi ki, qiyməti yoxdu. Orda götürən də peşmandı, götürməyən də peşmandı. Az götürən də peşmandı, çox götürən də. Deyilənə görə, yolda gəlillər isdiyə düşürlər. Yolda elə bil ki, palatka düzəldillər. Biz dədə-babadan ona çatma deyirih. Üşqıçadı, dağa gedəndə onu quruf onun üsdündə nehrə-zad çalxıyrdıx. Üsdünə bir şey atıllar, İsgəndər girir altına, kölgüyə. Birdən qıraxdan Əzreyil gəlir, deyir ki, kəlmeyi-şəhadətini oxu.

Deyir:

– Bəs polad?

Deyir:

– Sən tufəhdən gölgəlih düzəltmisən, onun da hamısı poladdı, bircə dıqqıyı ağajdı.

Deyir:

– Onda möhlət ver, vəsiyəmi eliyim.

Deyir:

– Elə.

Vəsiyətini eliyir. Deyir ki, məni basdıranda əlimin birini açıx şəkildə qoyun çöldə. Bilən, qanan, biləjəhdi əlim niyə açıxdı. Qanmıyan deyəjəhdi ki, İsgəndər deyir ki, mən getdim, dünya qaldı. Qanan da deyəjəh ki, İsgəndər deyir mən dünyadan əliboş getdim, apardığım beş metrə kəfən oldu. Heylə də eliyillər, kəsəsi.

İndi bala, bu dünyanın axırı belədi. İmkanın ola yaxşı yeyəsən, yaxşı geyəsən, yaxşı ürəyin isdiyən yerlərdə gəzəsən, isdirahət eliyəsən. Vəssəlam. İmkanın da, məsəlçün, varsa, elə bilginən ki, birinə yaxşılıq eliyəsən, o da çıxı qabağaa. Yoxsa mənim civimdə pulum var deyə asım, kəsim, bunun heş axırı yoxdu.

7. KASIBIN QİSMƏTİ

Bir gün Musa peyğəmbər Allahın yanına gedirmiş. Görür bir qadın gəlmiş bının qabağını kəsdi. Dedi:

– Ya Musa, mənim uşağımın vaxtınnan iki ay keçif, üç ay keçif, amma uşax dünyaya gəlmir.

Gedir Allahın yanına. Deyir:

– Ya Allah-tala, belə işmi olar, özünə agahdı, gördün hər şeyi.

Dedi:

– Ya Musa, gördüm hər şeyi. O uşağın urzası azdı deyən dünyaya gəlmək isdəmir. Ona gündəlik iyirmi qəpik yazmışam. O da dünyaya gəlmək isdəmir ki, ay Allah-tala, mən nəynən dolanım.

Gəlir görür uşax oluf anadan. Allah-tala Musuya demişdi ki, get, uşax olajax anadan. Gəlif görür kü, uşax oluf anadan.

Üsdündən beş il, on beş il keçir. Musa peyğəmbər deyir ki, gedim görüm o uşağın axırı nətəri oldu. Gəlif görür kü, uşax on beş yaşındadı, mal otarır, camaatın malını yığır, aparır otarır. Deyir:

– A bala, dolanmağın, yaşayışın, vəziyyətin nətərdi? Nətər dolanırsan?